

MENSE RUITER orgelmakers b.v.

Oosterseweg 13 - 9785 AD Zuidwolde (Gron.)

Telefoon +31 (0) 50 301 05 50
Fax +31 (0) 50 301 05 60
E-mail info@menseruiter.nl

ING bank nr. 66 98 12 676
Postbank nr. 810334

Kerkrentm. Prot. Gem. Assen
p/a Dhr. J. Ridderbos
Frambozen 14
9408 BL ASSEN

Zuidwolde, 2 april 2013.

Geacht College,

Hierbij ontvangt u, op verzoek van Dhr. J. Ridderbos, een opgave van groot onderhoudswerk, herstellingen en verbeteringen aan het orgel in "De Ontmoeting" te Assen, Kloosterveen.

Wij hebben het orgel voor zover mogelijk nauwkeurig onderzocht. Het instrument is ruim dertig jaar geleden gemaakt met toepassing van veel gebruikte onderdelen. Het gebruik en de uiterst droge omgeving waarin het instrument nu verkeert hebben hun tol geëist. Slijtage, veroudering van materiaal en krimp zijn nu vooral de oorzaak van de geregeld terugkerende problemen.

Het is zeer wenselijk dat in de opslagruimte waar het instrument door de week is geplaatst de relatieve vochtigheid tussen 50 en 60% wordt gehouden. Dit maakt veel uit voor behoud en een duurzame bruikbaarheid van het instrument.

Wij hebben er voor gekozen alles goed in kaart te brengen, inclusief enkele zeer wenselijke verbeteringen. Daarbij zijn we er van uit gegaan dat het instrument voor de werkzaamheden naar onze werkplaats wordt getransporteerd, gelukkig is dit goed te doen zonder demontage.

Het instrument is zeker de moeite van een grote onderhoudsbeurt waard. Indien gewenst geven wij graag nadere toelichting op onze voorstellen. Het meest verkieslijk is dit aanschouwelijk te doen bij het instrument.

Graag horen wij van u.

Met vriendelijke groeten,

hoogachtend,

Mense Ruiter orgelmakers b.v.

A.W. Tamminga.

RAPPORT van onderzoek, voorstellen tot herstel en verbetering van het orgel in "De Ontmoeting" te Assen, Kloosterveen.

A. Algemeen.

Het instrument laat aan alle kanten zijn gebruikssporen zien, veelal vaak kleinere ongeregelheden, beschadigingen en vervuiling. Daarbij heeft het instrument veel te lijden gehad van uitdroging. Hierdoor zijn b.v. de houten pijpen gescheurd, een aantal spreekt niet of nauwelijks, is in draai- en geleidepunten ruimte en slijtage ontstaan en is een "stille" bespeling niet meer mogelijk. Algehele reiniging, groot onderhoud en herstel is zeer wenselijk voor behoud en duurzame bruikbaarheid.

B. Orgelkas.

De kas ziet er nog goed uit, weinig beschadigingen buiten om. Wij stellen voor:
- Kleine beschadigingen waar nodig te herstellen.
- Veel losliggende luikopvanglatjes weer stevig bevestigen.

C. Frontpijpen.

Niet aanwezig.

D. Klaviatuur.

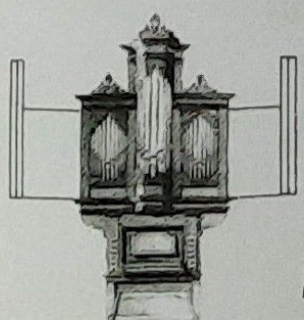
Het manuaalklavier heeft te lijden gehad van uitdroging. Het pedaalklavier bovendien van mechanische beschadigingen. Het uit- en inschuiven van het pedaalklavier gaat zeer ongemakkelijk. De mechaniekverbinding is ernstig ontregeld en kwetsbaar voor ontregeling.

Onze voorstellen:

- De manuaaltoetsen voorzien van nieuwe geleiding en aanslagvoeringen. De speling op de draaipunten wegnemen.
- Eén beschadigd stukje toetsbeleg vervangen.
- Het pedaalklavier opnieuw bevoeren, de scharnierpunten weer sluitend maken.

Stelpost: - De mechaniekverbindingen herzien van steviger materialen, een nieuwe verbindingsconstructie maken.

Stelpost: - De geleiders voor in- en uitschuiven van het pedaalklavier herzien, zodat dit proces van schuiven gemakkelijker en preciezer kan verlopen.

E. Speelmechaniek.

Op zich functioneren de meeste onderdelen goed, onzuiverheden en slijtage eisen herstel. De "knikstoters" zijn niet stabiel en slijten in de geleidingen erg aan, waardoor een zwaardere toetsgang ontstaat dan wenselijk is. Enkele solderingen van walsarmen liggen geheel of gedeeltelijk los.

Onze voorstellen:

- Alle walsarmen controleren op hun bevestiging, waar nodig de soldering opnieuw uitvoeren.
- Alle te dunne stootviltjes vervangen.
- Alle stotergeleidingen opzuiveren, grafiteren en gesloten maken.

Stelpost: - De geknikte stoters vernieuwen. Het geheel afregelen.

F. Registratiemechanieken.

Deze mechanieken zijn nog het meest gaaf. Door de lichte constructieve uitvoering beweegt de ene trekker een beetje met de andere mee. Wat wel heel opvallend is, is dat de kracht die nodig is voor het bewegen van de knoppen heel verschillend is, van licht tot heel zwaar. Op dit punt komen we terug bij hoofdstuk G.

Onze voorstellen:

- Alle draai- en geleidepunten opzuiveren en grafiteren.
- De schakelscharnierregels verstevigen zover dit mogelijk is vanwege de ruimte.

G. Windlade.

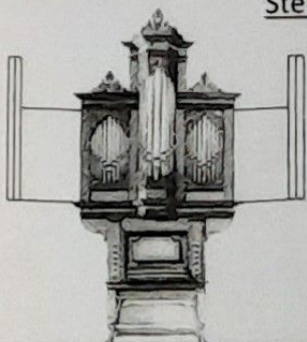
De windlade is goed winddicht. Er is geen doorspraak.

Bij F. is al opgemerkt dat de trekker een heel verschillende trekkracht nodig heeft. Dit wordt veroorzaakt door de sleepgang in de windlade. De opstelling van de slepen en het afgesleten grafiet zijn de oorzaak. De pijpenroosters staan door krimp van het hout erg los. In de stok van de Cornet-decomposé zijn vermoedelijk de windgangen aan de nauwe kant, waardoor de registers apart van elkaar niet zonder ontstemming te gebruiken zijn.

Onze voorstellen:

- De slepen glad maken en opnieuw grafiteren.
- De stokken weer afstellen op een soepele sleepgang.
- Reiniging windkast en ventielen.
- Roosters weer stevig bevestigen.

Stelpost: Verbetering Cornetstok.

H. Binnenpijpwerk.

Het metalen pijpwerk vertoont eigenlijk alleen stemschade. Een aantal van de kleinere pijpen staan niet meer rechtop en vertonen schade aan voeten c.q. corpora. Een heel aantal open pijpen zijn te kort en daarom erg ingeklopt. Dit leidt tot schade bij het stemwerk. De houten pijpen zijn er slecht aan toe. Veel scheuren, lekkage en niet meer sluitende stemdeksels.

Onze voorstellen:

- De metalen pijpen richten, opronden en de stemschade herstellen.
Stelpost: De erg ingeklopte pijpen verlengen.
- De houten pijpen opnieuw verlijmen, scheuren dichtten, de stemdeksels weer passend maken en voorzien van nieuw vilt- en leerafdichtingen.

I. Intonatie.

De pijpen zijn erg vervuild met stof. Dat belemmert een goede aanspraak.

De klank is niet in evenwicht, maar gespannen. Dit is deels gevolg van de makelij, deels van een langzaam ontstane ontregeling door het vele stemmen en vervoerstrillingen.

Ons voorstel:

- De intonatie geheel herzien tot een, voorzover mogelijk, grondtonige en zangerige samenklank van alle registercombinaties

J. Windvoorziening.

Het windwerk is een lawaaiwerk. De windmachine met lekkende aanvoerslang naar het orgel is hier vooral debet aan. Deze onderdelen hebben niet of nauwelijks isolerende voorzieningen. De balg is normaal gesproken niet bereikbaar. Deze hangt onder het orgel met de veerbelasting. Deze veren zijn er wel eens onder weggesprongen. Nagekeken moet worden of de bevestiging moet worden verbeterd.

Onze voorstellen:

- Controle van de balg en de verenplaatsing.
- Stelpost: Een nieuwe dempkist met aanzuigventielen maken voor de windmachine.
- Stelpost: Een nieuw geïsoleerd windaanvoer kanaal naar het orgel maken.

